

על שום מה התביעה ומה היא?

ש"לנו ושערכו עולה בהרבה על הערך הכספי שלו. הכרתנו היא, שאין השכנות הזאת טובה ואם אנו וגדולים מאתנו לא הצלחנו לשכנע בזאת את משרד החקלאות — הרי אין לנו ברירה, אלא להתרחק ממקום הסכנה, ובזה הגענו לעיקר התביעה של בוקרי הדרום.

אגודת „השרות" הקימה את המכון שלה בבית־דגן לאו דווקא מתוך רצונם של הבוקרים בכך, אנשים שיזמו את השרות — וגם ליווהו זמן רב היו אנשי התחנה לחקר החקלאות, ואחר כך של משרד החקלאות. אנשים אלה, עד כמה שידוע לנו, אף הם — יחסם שלילי למיקום מכון התרכיבים. בינתיים התחלפו האנשים ה"שולטים" בשטח וכן גדלו והתרחבו תכניות משרד החקלאות. ואם עלינו לעזור בשל כך את המקום, הרי על משרד החקלאות לפצות אותנו בפיצויים הוגנים ומלאים.

בהמשכם של הדיונים בשאלה זו השתרבבה הצעה ישנה, ויש הרוצים לסגל לה תנופה רבה: מדובר באיחוד „השרות" עם „און", תוך טיעון שדי באגודה אחת לכל הארץ.

לכאורה אפשר להיענות בחיוב להצעה זו, ואמנם מסוגלים אנו מבחינת כושר ההתארגנות והביצוע לקיים אגודה אחת בלבד, אולם בתנאים הקיימים בארצנו — בהביאנו בחשבון את מצב הביטחון פשוטו כמשמעו והתחלואה בבקר — אין בשום אופן להשליך את יהבנו על מרכז אחד ויחיד, אשר להוצאות הטיפעול — לא יביא עמו האיחוד קימוצים כלשהם, לא במזריעים, לא במכונות ולא בקילומטראז' שלהן. אמצעי תחבורה מודרניים יותר לא יועילו בהיקף המ"צומצם של העבודה בארץ — בהשוואה לאגודות גדולות בחוץ־לארץ. כן לא יצומצם כתוצאה מהאיחוד מספר הפרים.

היתרון היחיד הצפוי מהאיחוד הוא — ניצול רחב יותר של פרים בדוקים־משביחים, אולם דבר זה אפשר להשיג תוך שיתוף פעולה בין שתי האגודות מבלי לוותר על התועלת שבקיום שתי האגודות בנפרד. ויתכן שאין גם להקל ראש בחשיבות תמריץ התחרות בין שתי

זה מספר שנים שהנהלת „השירות להזרעה" בבית־דגן מוטרדת מהשכנות עם „מכון תרכיבי בית־דגן" בע"מ. מכון זה רשם לזכותו הישגים חשובים עוד בעבודתו הראשונית של ד"ר קמרון המנות בפיתוח תרכיב חיסון נגד פו"ט. מכון זה — ממעבדה צנועה וקטנה הוא הולך וגדל לממדים של בית־חרושת. עובדה זאת כשלעצמה חשובה ורצויה למשק בעלי־חיים בארץ, אלא שהיא כדאיגה את הנהלת „השירות" ואת בוקרי הדרום כולם, וזאת — בגלל החלטת משרד החקר לאות למקם את בית־החרושת בשטח המכון הווטרינארי ובשכנות קרובה מאוד לרפת הפרים של „השירות להזרעה". דאגה זאת אינה מתעוררת מחמת סברה תיאורטית שמכון כזה עלול לשמש מקור זיהום מסוכן לעדרי בקר בסביבתו, ובמקרה שלנו — לעדרים מרוחקים ומפוזרים בארץ באמצעות המזריעים, כליהם, מכונותיהם, ואף באמצעות זירמת פרים, שיפיקו מפרים בטרם תתגלה המחלה למעשה. הסיבה לדאגה — אלה הן עובדות, מהעבר הלא רחוק שנתרחשו בעדר המכון הווטרינארי ובעדר פרי „השירות".

הדעה הזאת קיבלה גושפנקא — מוועדה של רופאים ובעלי־מקצוע שמונתה על־ידי שר החקלאות לצורך הקירת עובדות והגשת המ"צות לגבי עתידו של המכון ל„תרכיבי בית־דגן". לא קראנו את דו"ח הוועדה, שנגזרה עליו משום־מה גניזה, אולם שמענו עליו מפי אחד מחברי הוועדה באסיפה השנתית של „השירות". מסקנות הוועדה היו שליליות בשאלת מיקום המכון, וזאת — לא רק בגלל הסכנה הצפויה לעדרי הבקר אלא גם מנימוקים כלל־ארציים ובגלל תקלות שמקור זיהום זה עלול לגרום לייצוא החקלאי.

אמנם נאמן עלינו משרד החקלאות, שבהח"ל יטנו מה שהחליט הוא עשה את הדבר מתוך ראייה כללית לאספקטים שונים של הבעיה ומתוך גישה למערכת העניינים של המוסדות הקיימים ושל אלה העומדים עוד לקום. אולם אנו, כבוקרים, איננו יכולים להתעלם מהסכנה הממשית מאוד, שתארב למרכז טיפוח הבקר

שימוש מלא בזירמה קפאזה

הקדמה

כילות לאקטוזה (סוכר-חלב). למיהול בשדה בדק' נו תמיסות של סודיום-ציטראט + 2% פרוקטור זה וכן נוסה מיהול בחלב מעוקר. לאחר שגוב- שה שיטת עבודה ראשונה, ביקרו ב„השרות“, במיעדים שונים חברי הנהלת הענף וכן אנשי המעבדה של אגודת „און“ ונערכו לפניהם הד- גמות מלאות, מלוות הסברים על כל תהליך ההקפאה והפשרת הזירמה.

בחדש מאי 1968 נשלחתי על ידי התאחדות מגדלי-בקר להשתלמות באירופה כדי לרכוש יידע בהקפאת הזירמה, לתועלתן של שתי אגו- דות ההזרעה שבישראל. לשם כך ביקרתי ברוב מכיני ההזרעה באירופה העובדים בזירמה קפו- אה, כשעיקר תשומת-הלב הוקדשה למכונים הפועלים בכופתיות, וזאת — משום שעד כה הצטבר ניסיון מעשי ניכר ב„השרות“ בשיטה זו; היא גם נראתה לנו פשוטה, נוחה וזולה. לאחר ההשתלמות קיימה שיחה עם מוריצי „און“ ו„השרות“ על הסיור והתווינו דרכים לע- בודה. כן נערכו פגישות הדגמה בשריד ובבית- דגן עם אנשי המעבדה של „און“ כדי להקנות להם את עיקרי הדברים שנלמדו בסיור השתל- מות זה.

הנסיגות הראשונים בהקפאת זירמה התחילו בארץ במסגרת „השרות להזרעה“ בשנת 1955; נסיונות אלה בוצעו בשיטת ההקפאה באמפילות, שיטה יקרה ומסובכת, שלא זכתה להשתרש בארץ. בשנים 1957 עד 1963 המשכנו בהקפאה בשיטת האמפילות, לא במידה רחבה אלא לשם מילוי הזמנות מיוחדות מצד בוקרים לביצוע הזרעות מתוכננות. בשנת 1964 פורסמה שיטת ההקפאה בכופתיות והתחלנו בסידרת ניסיונות רחבה.

ניסויים בזירמה קפאזה בשנים 1965—1968

(כיוסם בלתי-חוזרות 60'90 יום)

השנה	חסי' ההזרעות	חסי' מזריעים	בלתי-חוזרות %
1965	122	2	32.0
1966	402	2	67.9
1967	5,581	10	62.0
1968	13,337	9	60.2

בשנים הנ"ל ביצענו ניסויים בתמיסת מיהול במעבדה. התחלנו לעבוד בתמיסות המכילות פרוק- טוזה (סוכר-פירות) ועברנו לתמיסות מיהול המ-

האגודות להישגים טובים יותר, שלמעשה כבר קיימת — אמנם בזעיר-אנפין. כשדה פעולה נוסף לשיתוף בין שתי האגודות נראית לנו ההצעה לכונן בנק לזירמה קפאזה.

נכונים דברי השר, שאין מכון ההזרעה שלנו מהווה אבן-נגף בהקמת יחידת התרכיבים בשכנו תנו ולדידו יכול הוא להישאר במקומו — על מיבניו ועל עדר הפרים שלו. אולם יש בזה משום התעלמות מהסכנה הצפויה לנו. משום כך צודקת תביעתנו. אם נחליט, בעמדנו נוכח גורם חזק מאיתנו, לעקור ממקום הסכנה — נהיה זכאים לפיצוי הוגן ומלא, בהתחשב בהר- צאות הכרוכות בעקירה זאת, שיש לראותה כעקירה מאונס.

יוסף זולר

העבודה בזירמה קפאזה ב„השרות“ בתקופת

דצמבר 1968 מאי 1969

בחדש נובמבר 1968 הוחל בהעברה שיט- תית של המכון לשימוש בלעדי בזירמה קפאזה. איזור העבודה הראשון התחיל לפעול בשיטה זו ב־15 בנובמבר 1968 וב־16 לדצמבר 1968 הוכנס לעבודה בזירמה קפאזה האיזור האחרון; מתאריך זה ואילך מבוצעת כל העבודה בזירמה קפאזה בלבד.

יש לציין שבהתחלה עם חידוש העבודה בזירמה קפאזה, הוכנסו שינויים ניכרים ב„הש- רות“, בהתאם ליידע והניסיון שנרכשו בסיור ההשתלמות בחר"ל. אציין את הדברים העיק- ריים:

1. העבודה במעבדה

התחלנו להקפיד באופן מיוחד על קצב קי-